నీతి....
అవినీతి

ఆరు నెలల క్రితం గోవిందరావు యింటివద్ద ప్రతి రోజూ సాయంత్రం జరిగేచర్చల్లో ప్రసన్నకుమారి పెళ్ళి విషయం ప్రస్తావనకు వచ్చింది.

అక్కడ కూడిన నలుగురిలో రిటైర్డు లెక్చరర్ రంగనాథం ఒకప్పుడు తన విద్యార్థియైన సత్యనారాయణ ఇలా ప్రవర్తిస్తాడని అనుకోలేదన్నాడు. "ఉద్రేకాలని అణచుకోలేని మనిషి వీధిలోకుక్కతో సమానం. యౌవ్వనం మనిషి జీవితంలో ఒక దశ. కామం మనిషి అనుభూతుల్లో ఒకటి. ఈ దశలో యీ అనుభూతిని పట్టపగ్గాలు లేకండా విడిచిపెట్టే మిగతాదశలు, అనుభూతులు కాల్చినవారవుతారు"

ప్రక్కనున్న సాంఘిక సేవాతత్పరుడైన గోపాలం యీాయ నతో యేకీభవిస్తూ యీ మారుతున్న ప్రజల్ని చూసి విచారిస్తున్నా నన్నాడు. ఈచర్చల్లో పాల్గొనకుండా కూర్చున్న సోమసుందరం మెలగా అన్నాడు "సత్యన్నారాయణ ముందడుగు వేశాడంటా ను." ఈ ఫైనలియరు మెడికల్ విద్యార్థివైపు వయసుమళ్ళిన యిద్దరూ చూశారు. గోవిందరావు చివరకు చర్చను ముగిస్తూ "కన్న తండ్రే నా కూతురు కాదన్నప్పుడు మావాడు కనికరించాడు. మా పెద్దన్నయ్యకు పెళ్లీడువచ్చిన పిల్లలున్నారు. వీడిలా చేశాడు కదా సాంప్రదాయకు లెవరొస్తారండీ. వీడిని లోబరచుకోడానికి ఆమె యెన్ని పన్నాగాలు పన్నిందో!"

ఈ చర్చ జరిగిన వారంలోనే సత్యన్నారాయణ విజయవాడ నుంచి వుత్తరం వ్రాశాడు.

"నే నేదో ఆలోచించని పని చేశానని, మన కుటుంబ గౌరవ ప్రతిష్ఠను గంగలో కలిపానని, నా పాపిష్టిముఖాన్ని జీవితకాలంలో చూడనని యిలా వాళ్ళకోపాలు సంతుష్టించే భాషలో యిద్దరు అన్నయ్యలూ వ్రాశారు. ఈ వుత్తరాలు నా ప్రసన్న చదివింది. ఇంకో అన్నయ్య వూరుకున్నారేం? పెంపకానికి వెళిపోయాను కదా, బహుశః, నాకెందుకని వూరుకున్నారా అని అడిగింది. నేను వెంటనే జవాబు చెప్పలేక పోయాను. తరువాత ఆ అన్నయ్య పవి త్రమైన జీవితాన్ని చెప్పాను. వదిన పిచ్చాసుపత్రిలో వుందన గానే చాలాగింజుకుంది. నేను ఆలోచించని పనిచెయ్యలేదని తృప్తి పడ్డాను, ఒకప్పుడు యీ జీవితంలో యెవరిదగ్గరకైనా వెళ్లే అవ సరం నాకు వస్తే మా అన్నయ్య అని కాకుండా ఒక సహృదయు

డైన మనిషని నీ దగ్గిరికే వస్తాను"

ఉత్తరం చదివాక అలాకూర్చొనే ఆలోచనలో పడ్డాడు. ఆమె ఒకడితో లేచివచ్చింది. వాడామెను ఒంటిగా విడిచివెళ్ళి పోయాడు. వీడు వుద్ధరిస్తున్నట్లు ఆమెను పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. విభిన్నత్వంలో యేకత్వం యీ జాతులు యిస్తాయని తను నేర్చుకు న్నాడు. ఈ జాతులమధ్య సంబంధాలకు అంత మనస్సిద్ధ్యలేకపో యాడు. ఆ మాత్రం మనసు కట్టలేకపోవటంవల్ల తన బ్రతుకు కాల్చుకున్నాడు. ఒకప్పుడు ఆమె వీడితో కొన్నాళ్ళువుంటే—తన పిల్లల జీవితం?

"నీ వుత్తరం చేరింది. నివ్వొక యింటివాడి వైనందుకు సంతోషం" అని రెండే ముక్కలు జబాబు వ్రాశాడు.

ఈ ఉత్తరం వ్రాసిన ఆరు నెలలనాడు ప్రసన్న యిచ్చిన టెలిగ్రాం వచ్చింది. సంశయంలో పడినా తనొక సహృదయుడైన మనిషిని గుర్తుకురావటంవల్ల బయలుదేరాడు. తను వెళ్ళటానికి యెందుకు సంశయించాడో అంతపనీ జరిగింది. అన్నయ్యకోసమే ఆ చివరి ప్రాణంతో వున్నాడు. ప్రసన్నను తనెంత ప్రాణతుల్యం గా చూచుకున్నాడో చెప్తూ ఒక పెద్దమనిషిని ఆమె జీవితకాలం సంరక్ష కుడుగా వుంచాననే సంతృప్తిని వెళ్ళబుచ్చి కళ్ళుమూశాడు.

అక్కడవున్న నాలుగు రోజుల్లోనూ ప్రసన్న తనతో ఒక్క సారే మాట్లాడింది. ఈ తమ్మునితో యెలాను తెగ తెంపులుచేసుకు న్నారుకాబట్టి మిగతా యిద్దరి పెద్దవారికీ యీ కబురు అప్పట్లో తెలి యపర్చ వద్దని చెప్పింది. గోవిందరావు సంశయిస్తుంటే "ఆ నేరం నామీద వెయ్యండ" అని నొక్కి చెప్పింది. ఈ నాలుగు రోజుల్లోనూ

ఒక పెద్ద సమస్య తనను పీక్కు తిన్నది. తను జీవితంలో యేదో పెద్ద పొరపాటు చేస్తున్నానని బాధపడ్డాడు. ఇద్దరన్నయ్యలు తన యింటిమీద పడి యెంతగా పీక్కుతింటారో? ఈమెను తీసుక వెళ్ళక పోతే వాళ్ళ సంతోషానికి సరిహద్దులుండవు. మచ్చమాసిపోతోందని సంతోషిస్తారు, తను తీసుకవెళ్తే లోకం యింకోమచ్చ పెట్టుందేమో? ఆ వూర్లోనే వుంచి నెలనెలా యేమైనా పంపిద్దామనుకున్నాడు. కానీ యీమె, సంఘానికీ, సాంప్రదాయాలకి అతీతుడైన త్యాగం చేసిన తన తమ్ముని జీవితాంతం తలచుకొని వుండకపోతే యింతకంటే అపవిత్రురాలు వుంటుందా? తీసుక వెళ్ళటమే మంచిది. పిచ్చి కుదిరి భార్య యింటికి వస్తే యేమనుకుంటుంది? లెక్చరరు, గోపాలం వూరుకుంటారా? మీరిక్కడే వుండండి డబ్బు పంపిస్తానని చెప్దామని లేచాడు. ఆ దుఃఖితవదనాన్ని చూచి మాటాడలేక పోయాడు. తమ్ముడు యిక్కడ యీమెను విడిచి తనను పిలిపించ లేదని గుర్తుకువచ్చి తనతో తీసుకొనివెళ్ళి వేరే యింట్లో పెట్టవచ్చునని బయలుదేరాడు.

ఇంటికి వచ్చిన వారంరోజులవరకూ ప్రసన్న తనవేపే చూడలేదు. ఆమె దుఃఖాన్ని చూసి దగ్గరకు వెళ్ళటానికే జంకాడు. గోపాలంకు ప్రసన్న యీ యింట్లోవుండడం యిష్టం లేకపోయినా "సజ్జనులయింట్లో పాపులు పతితులు కావటం సహజం" అన్నాడు. ఈ మాటలు ప్రసన్న వినకపోలేదు. గోవిందరావు రోజంతా తనేదో తప్పుచేశానని, లోకం తన గురించి యేమనుకుంటుందోనని భయంతో కూర్చున్నా లోలోన యేదోవుత్సాహం మెల్లగా అల్లుకుంటోంది. మూడుసార్లు మీకోసం వేరేయిల్లు చూశానని చెప్దామని దగ్గరగా వెళ్ళాడు చెప్పలేక తిరిగివచ్చాడు.

తరవాత ఆమె కొద్దిగా లేచి యింట్లోనే తిరుగాడుతోంది. నాలుగురోజులు పోయాక చెప్దామనుకున్నాడు. ఆమె అప్పట్లో చిందరవందరగా పడున్న పుస్తకాలు సామాన్లు సర్దుతుండటం గమనించాడు. ఆ మరుసటిరోజు ప్రసన్న కోరి మాట్లాడటంతో గోవిందరావు తను వేరేయిల్లుచూశానని చెప్పటానికి సంకోచించాడు. "హోటలు భోజనాలు మనుషులని పిప్పిచేస్తాయ్. నాకు వండటానికి అభ్యంతరంలేదు. కానీ...."

గోవిందరావు జబాబీయకుండా మేడమీదకు వెళ్ళిపోయాడు. తను మర్యాదగా ప్రవర్తించలేదని గుర్తుకు వచ్చింది. తన మౌనం అక్కర్లేదని జబాబిచ్చినట్లే అనుకున్నా ఆమె తనని గురించి యేమనుకుంటుందోనని న్యూనతజెందాడు. ఆమె యేమనుకుంటేతనకేం? ఎందుకో ఆమె మనసులో తను చెడ్డగా యెప్పుడూ వుండకూడదనే కోరిక తనని ప్రతి నిమిషం పీక్కుతింటోంది.

క్రిందికి వెళ్ళాడు. ప్రసన్న యేదో పుస్తకం చదువుతోంది. సహజమైన సిగ్గు, మర్యాదను ఆమె మూర్తీభవింపచేసింది. తనుచెప్దామనుకున్న దొకటి చెప్పిందొకటి వద్దులెండి, అన్న బదులు, మీకెందుకా శ్రమ అన్నాడు. ఆమె వెనువెంటనే "ఆయన మీలానే భోజనం తృప్తిగా వుండఖర్లేదనుకొనే వారట. ఆరోగ్యం విషయంలో ఆధ్యాత్మికదృక్పథం వదలుకోవాలి"

ఈ మాటలు వినగానే గోవిందరావు అక్కడ నుల్చో లేక పోయాడు. తన దృక్పథాన్ని సమర్ధించుకోడానికి మాటలు దొరక్కపోవటమే తనను కదలనిచ్చింది. ఈమె తన తమ్ముని మరచిపోలేదు అయితే తన ఆరోగ్యంకోసం ఆమె యెందుకిలా ఆత్రుత.

ఉండాలె ? ఆలోచనలో పడిన కొద్దీ తనెదురుగా త్రెంచి యే విషయమైనా యెందుకు మాట్లాడక పోవాలి ? నీ వంట నాకిష్టంలేదని చెప్తే సరిపోయేదిగా. ఆమెను వేరే యింటికి పంపిస్తే యీగొడవంతా లేకపోయేదిగా !

ఆ వేళ సాయంత్రం మాటల్లో గోపాలం అన్నాడు. "ఆడదానికి తగినట్టు బొట్లని పెద్దలు పెట్టివాళ్ళే పెట్టారా ? ఈ రోజుల్లో చదువుకున్న అమ్మాయిలకు యెంతగర్వమో అంతవేగిరంగా యే విషయంలోనైనా లొంగిపోతారు. చూడండి మావీధిలో ఒకమ్మాయి బి, ఎస్, సి చదువుతూ లేచిపోయింది. ఆపిల్ల తండ్రి ఆ కూతురు పుట్టలేదనుకుంటాను అన్నాడు"

లెక్చరర్, కాలగతితో మన హైందవ సాంప్రదాయాలు బుగ్గయిపోతూ, మన ఆదర్శనారీ రత్నాలలోని పవిత్రతను తెలుసుకోని యెందరు అమ్మాయిలు యీ రోజుల్లో వున్నారో వివరిస్తూ విచారాన్ని వెళ్లబుచ్చాడు. గోవిందరావు ప్రసన్న యీ మాటలు, లోనుంచి వింటూ బాధపడ్తూ వుంటుందేమో నన్నద్యాసలో మనసులో చిరాకుగా వున్నా వీళ్ళవాగ్ధాటి ఆగలేదు. మళ్ళీఅనుకున్నాడు ఆమె కష్టపడితే తనకేం ? వీళ్ళు నిజం ఆడేటప్పుడు తన పాపానికి పశ్చాత్తాప పడుతుంది.

ఆరాత్రి కేరియరు విప్పి భోజనంచేస్తుండగా ప్రక్కగది తలుపుదాటున నిల్చొని ప్రసన్న ప్రశ్నించింది. "మీరూ వాళ్ళతో యేకీభవిస్తారా ?"

గోవిందరావు ఆమె మనసులో యేముందో తెలియక, తను యింకో అభిప్రాయం యిస్తే యేమనుకుంటుందో నని జవాబుకు

తటపటాయించాడు. ఆమె అభిప్రాయం కోసం తనెందుకు ప్రాకు లాడాలి? తనకున్న అభిప్రాయం చెప్పొచ్చుగా. కానీ యీ లోగానే ప్రసన్న మళ్ళీ అందుకుంది. "ఆదర్శాలవెనువెంటనే పను లెప్పుడూ సాగవు. ఉదాహరణకి లోకచరిత్రే మీయెదరగా వుంది. సంఘం కట్టాల మోజులోపడి కుళ్ళిపోతోందని మీరూ ఒప్పుకుంటారను కుంటాను. ఆ అమ్మాయి లేచిపోయిందంటే - ఆమె చదువుకుందనీ కొద్ది పాటైనా ఆలోచించే జ్ఞానంవుంటుందని ఒప్పుకుంటారనుకుం టాను. అలాంటప్పుడు ఆమే ఆ పని యే పరిస్థితుల్లో చేసిందో— అంటే ఆమె ఆదర్శాలకంటే పొందేబాధకే ప్రాధాన్యం యిచ్చి వుంటుందని మీకు తట్టలేదా? బాధపడేవాళ్ళమీద సానుభూతి చూపిం చటం సంస్కారంకాదా? పాపం! ఆ తండ్రిలోకానికి జడిసే కూతురు పుట్టలేదని అన్నాడే కానీ— అభిమాన లేదంటారా,"

గోవిందరావు అన్నం కలుపుతున్న వాడల్లా యింత సమ ర్ధన వస్తుంటే వుండివుండి ఆమె వేపు చూడబోయాడు. మళ్ళీ ప్రయ త్నించినా నోటిలోనికి ముద్ద వెళ్ళలేదు. ఆమె వేపు చూడాలని మనసు ముందుకులాగుతున్నా ఆమె యే మనుకుంటుందోనని బలవంతాని నోటిలో ముద్ద పెట్టి నమల లేక-నములుతూ తనెప్పుడూ ఆదర్శాల కొలబద్దతో మనుషుల బ్రతుకుల్ని కొలవటానికి ప్రయ త్నించాడు. ఈమె కష్టాల కొలబద్దతో మనుషుల జీవితాన్ని కొలు స్తోంది.

అన్నం విడిచి లేస్తే బాగుండదని కష్టపడి తిన్నాడు. మేడ మీదకు వెళ్ళిపోతూ ప్రతి చిన్న విషయంలోనూ ఆమె యేమను కుంటుందోనని యెందుకు భయపడాలని అనుకున్నా భయపడ

పోతదనిమాత్రం గట్టిగా నొక్కి చెప్పుకోలేకపోయాడు. టెర్రెస్ మీద కుర్చీ వేసుకొని నక్షత్రాలవేపు చూస్తున్నాడు. మిణుకుమిణుకుమనే చుక్క సూర్యగోళం కంటె పెద్దదని తలపుకువచ్చింది!

ఆ రాత్రి ఆలస్యంగా నిద్దరపోయినా వేగిరంగానే తెలివి వచ్చింది. తన ముప్ఫయి యేళ్ళ వయసుగల నరాలు పీకినట్లనిపించినాయ్. అలా పరుపుమీద నుండే ప్రసన్నను మనఃఫలకం మీద చిత్రించుకున్నాడు. ఒక్కసారిగా తన మార్పును తను గుర్తించుకున్నట్లనిపించి పిచ్చివాడినని నవ్వుకున్నాడు. నవ్వుతూనే అబ్బే! అమ్మైనా అసందర్భంగా అనలేదే! అంతకలుగజేసుకొని మాట్లాడిన ఆమెలో సంస్కారం మూర్తీభవించలేదా? తనలా ఆమె తొణకలేదు, బెణకలేదు. ఆమెలా తనూ యెందుకుండగూడదు? ఆమెనే ఆదర్శంగా యెందుకు పెట్టుకోవాలి? తనంత చదువుగా వున్నాడా? ఆమె చెప్పినదానిలో నీతి యేమాత్రంవుంది? కష్టాల్లో సహనాన్ని చూపించనివాళ్ళ జీవితాలు జీవితాలే! కష్టాలను సాకుగా పెట్టుకొని కోరికలకు లొంగిపోయి చరిత్రలేని మనిషిగా బ్రతకటం హేయంకదా? ఆమె అన్నదాంట్లో అర్థంలేదు. అయినా ఆమె గురించి తనెందుకాలోచించాలి? సరేఆమె అలా వుంటుంది-నేనిలా వుంటాను. కానీ తన గుండెలోని లోలోపల తనెందుకు ఆమె గురించి ఆలోచిస్తున్నాడో చప్పునతట్టినా కాదు కాదని గట్టిగా అరవబోయాడు. అది నిజమనే ఆత్మసమర్ధనతో తన నోటిని పెగలనీయలేదు—అవును—బిగియౌవ్వనంలోవున్న ప్రసన్న బంగారుఛాయ ముఖంలో, కనీకనిపించని కాటుకరేఖ దిద్దినట్లున్న ఆకళ్ళల్లోని తళుకు! తను యిదివర కెప్పుడూ చూడలేదు.

ఆ కళ్ళను తన కంటిముందునుంచి తుడిచి పెట్టాలని కళ్ళు గట్టిగా మూసుకున్నాడు. ఆమె తొంగితొంగి చూస్తున్నట్లనిపించింది చప్పునలేచి ఒళ్ళువిరుచికున్నాడు, జుత్తు పీక్కుని భా అంతా పీడ కల అనుకుంటూ మేడదిగాడు. ఆమె పేపు పొరపాటునైనా చూడ కూడదని భీష్మించుకున్నాడేమో అటువేపు తల త్రిప్పలేదు. కాఫీకని హోటలుకు బయలు దేరుతుంటే ప్రసన్న మాటలు విన్నాడు "ఈ వేళనుంచీ నాకు హోటలు నుంచి యేమీ అక్కర్లేదు. ఏపనీ లేకండా యింట్లో కూర్చోవటంకూడ కష్టంగా నే వుంది. నా గురించి నేనే వంట చేసుకుంటాను"

వద్దని అందామనుకున్నా ఆమె కెందుకు జవాబివ్వాలని తల వూపి వెళ్ళిపోయాడు. నడూస్తూనే ఆమె అంత మర్యాదగా అంటే తను 'యిష్టం" అనైనా అనలేదే. మా తమ్ముడు పవిత్రుడని చెప్పాడు కదా-తను పవిత్రుడు కాడా? తననీతి యుక్తమైనజీవితం తలపుకురావటంతో ఆతరహా మనుషుల సంతుష్టిపడ్డట్లేతనూ పడ్డాడు.

హోటలునుంచి తెచ్చిన పార్సెలు ఆమె దగ్గరగా పెట్టినప్పుడు ఆమెవేపు చూడకండా వుండలేక పోయాడు. ఆమె తెల్లని చీరకట్టి నల్లని బ్లౌజు వేసింది. ముఖం బొట్టులేక పోయినా తళ తళ మెరుస్తున్న ఆ శరీరచ్ఛాయ - ఆకళ్ళు-అలా గంటల తరబడిచూడాలనే కోరికను బలవంతాన చంపుకొని ఒక్కసారి చూసి తిరిగిపోతుంటే ప్రసన్నగొంతుక వినిపించింది. ఆగాడు ఆమె అలా చాటుగా నిల్చొనే "మీరు చిక్కిపోతున్నారు, అక్కయ్య వచ్చాక నామీద నిష్ఠూరంవెయ్యదూ? నేను వండితే అభ్యంతరం వుంటుంది. పోనీ యెవరినైనా...." చప్పున "అబ్బబ్బే నాకటువంటి అభ్యంతరమేమీ లేదు" నొచ్చుతూ అన్నాడు. ప్రసన్న "సంతోషం" అని పెరటకు

వెళిపోతోంది. వెళిపోతున్న ఆమెవేపు చూశాడు. సర్వాంగసుందర మైన, ఆమె అడుగు వేస్తుంటే హృదయంలో ఒక్కొక్క మెరుపు మెరుస్తోంది. ఆమె వెనువెంటనే మెల్ల మెల్లగా వెళ్ళి—ఆ చీర కొంగుపట్టుకుంటే – ఆమె చప్పున తిరిగితే....ఆ కళ్ళు ! !

తిరిగి ఆమె తనవేపు వస్తున్నట్లు గమనించి సిగ్గుపడి మెల్లగా మేడమెట్లవేపు నడిచాడు. మళ్ళీ ఆమెవేపు తొంగిచూద్దామనుకున్నా చప్పున ఆ కోరికను, ఆత్మజ్ఞానం కలగటంచేత, బంధించి మనసులో లెంపలువేసుకున్నాడు. తన యీగుండె నిబ్బరంలేని పనికి విసుక్కున్నాడు. ఆమెకు తను రక్షకుడు. ఆమెబాగోగులను చూసి, తన తమ్ముని ఆమె తలచుకొని ప్రశాంతంగా బ్రతికే వాతావరణాన్ని తను సృష్టించాలి కానీ, తనుయిలా నిముషమాత్రమైన కోరికల్లో పడి ఆత్మను కాల్చుకొని బ్రతకటం యెంత హేయం ! ఈ నిముషం నుంచి తను ఆమె అందం గురించి తలపుకు తెచ్చుకోకూడదు. ఏముంది ? ఆ యెముకలపోగుకు అంటుకొని బింకంగావుండే కండరాలమీద పొందికగావుండే ఆ చర్మం - అది యెంతకాలం అలా వుండిపోతుంది ? క్షీణించి బుగ్గిలోకలసే యీ అవయవాలపొందిక నుచూసి కామోద్రేకంతో వక్రమార్గాన్ని త్రొక్కడ మెందుకు ?

ఆవేళ యిల్లు కదిలాడు. తనకు పెద్ద బజారులో పెద్ద ప్రింటింగ్ ప్రెస్ వుంది. ఎప్పుడూ మేనేజరే చూస్తున్నాడు. ప్రెస్‌లోనూ యెంతసేపూ వుండలేక గోపాలం యింటికి వెళ్ళాడు, గోపాలం వండుకుంటూనే మాట్లాడుతున్నాడు. తన యౌవనంలో భార్యతో మాటామాటావచ్చి ఆమెను విడిచి పెట్టాడు. అప్పటినుంచీ యింకో పెళ్ళిచేసుకోకుండా తనేవండుకుంటూ బ్రతుకుతున్నాడు. ఎంత గట్టిగుండె ! గోవిందరావు ఆయన చరిత్రతో తన చరిత్ర

పోల్చుకుంటూ ఆయనచెప్తున్న విషయాలకి వూఁకొట్తున్నాడు. చివరికి ఆయన ప్రసన్న విషయంలోనికిదిగాడు. "నేనైతే - నీ గురించి తెలుసును కాబట్టి అలా అనుకోను. కానీ లోకులు యేమైనా అనటానికి అవకాశం యిచ్చావు. నీ అన్నయ్యలిద్దరూ గొడవచేస్తున్నారుగా. అంచేత ఆమెను యెక్కడకైనా పంపించి యేమైనా భరణంకిందంటే పంపించు" ఆయన యెదరగా జవాబు చెప్పలేక నడిచిపోతూంటే అప్పట్లో ఆమెను పంపించి వేయటం జరిగేపని కాదని తట్టింది. ఇంటికివెళ్ళేసరికి ప్రసన్న తనకోసమే కాసుకుని కూర్చుంది. గోవిందరావుకు యిష్టంలేక పోయినా తను తొట్రుపాటులో యిచ్చిన జవాబు జ్ఞప్తికివచ్చి భోజనానికి కూర్చున్నాడు. ఇంటి భోజనం చాలా కాలానికి అనుకున్నా తను యీమెచేతి వంట తింటున్నానని తెలిస్తే—భోజనం చేస్తుండగా "ఇన్నాళ్ళూ నేను వద్దామనుకున్నా రాలేకపోయాను. నన్నూ ఒకసారి అక్కయ్యను చూడనివ్వండి" అంది.

గోవిందరావు మాటాడలేదు. ఎందుకో యీ కోర్కె తీర్చలేనిదని వుద్దేశపడ్డాడు. తింటున్నంతసేపూ యెదురుగా ఒకపండు ముదుసలివున్నట్లే కోరి కోరి భావించాడు. కానీ తేచేముందు తలెత్తేసరికి లేనగవుతో మిసమిసలాడే యౌవ్వనంతో ఒళ్ళంతా పులకరింపజేసిన అంగన నిల్చుంది?

ఆవేళ సాయంత్రం మామూలుగా నలుగురూ కూడారు. సోమసుందరం యిదివరలా కాకండా రోజూవస్తున్నాడు. రానురాను యీ చర్చల్లో పాల్గొంటున్నాడు. ఈ వేళ పాప పుణ్యాల గురించి వచ్చిన ప్రస్తావనలో సోమసుందరం చివరకు ప్రశ్నించాడు "ఒకమ్మాయిని దగాచేసి భర్త వెళ్ళిపోతాడు. మళ్ళీ ఆమె పెళ్ళి

చేసుకుంటే పాపమా ? ఈ ప్రశ్నకు వెంటనే జబాబు రాలేదు, ఎంచేతంటే ముగ్గురి మనస్సుల్లోనూ యీయన ప్రసన్న ప్రసక్తి తెచ్చాడని స్ఫురించటంవల్ల గోవిందరావుకు యీ ప్రశ్న చిరాకెత్తించింది. అంతతో వూరుకోక సోమసుందరం మళ్ళీ అన్నాడు "అది అవినీతి అంటారా ?"

గోవిందరావు మనసు యీర్ష్యతో నిండిపోయింది. ప్రసన్న విషయం యెత్తడానికి వీడికేం అధికారంవుంది. బలవంతాన కోపం అపుకున్నాడు, గోపాలం తరవాత జబాబు చెప్పాడు "ఎందుకులే. అది నీతో, అవినీతో, పాపమో పుణ్యమో తరవాత తెలిసివొస్తుంది. రక్తం బింకంగా వున్నప్పుడు యేదీ తెలిసి రాదు !"

ఆవేళ రాత్రిభోజనం దగ్గర ప్రసన్న మాటలకోసం యెంత మెల్లగా వింటున్నా వినిపించలేదు. బహుశః ఆవేళ చర్చ ఆమెకు కష్టాన్ని కలిగించిందేమో ? లేక తన మౌనం ఆమెకు నచ్చలేదేమో ? ఆ తియ్యనిమాటలకోసం యెదురుచూసి విసిగెత్తి తలెత్తాడు. కినుక జెందిన చిహ్నాలేమీ కనపడలేదు. ఇక ఆమె మబ్బు విడిచిన చందమామ - మెరుగు పెట్టిన బంగారం - ఆమె నడకలో వయ్యారం మళ్ళీ యీ నాటికి పూర్తిగా వచ్చింది. తన నరాలన్నీ పుబ్బుతున్నా అణచుకొనే శక్తి కృశిస్తోంది. తన వునికిని మరచి పోయి మళ్ళీమళ్ళీ ఆమె వేపు చూడబోయాడు. లేచేటప్పుడు యెదురగా ప్రసన్న లేదు.

మెట్లెక్కుతూ యింతవరకూ తనేంచేశాననే తలపురాగా మేడ మీదకు వచ్చి కుర్చీలో కూలబడి పోయాడు. వెలుగుతున్న లైటు

వేపు చూడలేక అర్పిటి రెస్ మీద కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. రాను రాను ఆలోచనలు క్రుమ్మరించటంవల్ల మెదడు వేడెక్కింది. చప్పున తనెంతగా మారిపోయాననే స్పృహ తెచ్చుకున్నాడు. తను మారి పోయాడు. పూర్తిగా మారిపోయాడు,

అప్పుడే చందమామ మీదికి తేస్తున్నాడు. ఆలీవెలుగులో యెదరగావున్న చిగిర్చినచెట్టు, చిన్న గాలికి ఆడే ఆకులు - హృద్యమైన అస్పృశ్యంవైపు మనసు పరుగులెత్తింది. రానురాను చల్లని కాంతులను కొల్లలుగా విరజల్లుతున్న చందమామ చూస్తు న్నాడే గానీ....అలా చూస్తుంటే తను చూస్తున్నది చందమామను కాదు - ప్రసన్న ముఖారవిందాన్ని !

లేచిపోయాడు. మెట్లవరకు నడిచాడు. ఎటువేపు మాసినా ఆ సౌందర్యరాసే ప్రత్యక్ష మౌతూంది. ఏదో ఘోష వినిపిస్తున్నా వినిపించుకోక మేడదిగాడు. పడుపుమీద చారబడి ప్రసన్న యేదో చదువుకుంటోంది. స్తంభంచాటున నిల్చొని రెప్ప వెయ్యకుండా చూశాడు. తను యిదివరకు వూహించని అందం - అందులో ఆమె వయ్యారమంతా వలబోసుకొని స్వేచ్ఛగా వుంది.

కళ్లుమూసుకుందామని ప్రయత్నించా ననుకున్నాడు. కానీ ఆమె కాస్త సర్దుకోగానే భయంవేసింది. ధైర్యం తెచ్చుకొ రెండడు ని గులు వేశాడు. ఆమె పుస్తకం ప్రక్కకు పెట్టి చూసిచప్పున సర్దు కొనిలేచి తలుపుచాటుకు వెళిపోయింది. చెంప పెట్టు నడివీధిలో తగి లినట్లు బాధపడ్డాడు. ఆ క్షణంలోనే ధైర్యాన్నంతా కూడగట్టుకొని సగం బెణుకుతో "సాయంత్రం వాళ్ళేదో అన్నారని బాధపడ్డా రేమో ? రేపటినుంచీ వాళ్ళలా అనకండా వుండేటట్లు చూస్తాను."

ప్రసన్న కొద్దిగా ముందుకువచ్చి "చర్చిలిని మాత్రం ఆపకండి. వాటివల్ల నా మెదడకుకూడా కొంత మేత దొరుకుతుంది. ఒకరు యేదో అన్నారని లేక అనుకుంటారని నేనెప్పుడూ బాధపడను. దుఃఖంలోనూ సుఖపడడమెలానో నాక్కొంత తెలుసు"

గోవిందరావు ఆ చివరి మాటలతో తన పరిస్థితికి చివుక్కుమని తిరుగుముఖం పట్టాడు. పరుపుమీద పడి గట్టిగా యేడవాలనుకున్నాడు. బ్రహ్మాండమైన చిరాకుతో యిటూ అటూ పొర్లుతూ తలగడ మీద తలకొట్టుకుంటూ కొంతసేపు బాధపడ్డాడు. రాత్రి దొర్లుకుపోతోంది. గంటల తరబడిగింజుకొని కర్తవ్య విమూఢునిలాలేచాడు. ప్రకృతి నిదురిస్తోంది. వెన్నెల యిప్పుడేదో ప్రశాంతతని తెచ్చిపెట్టింది. ఆకాశంవేపు చూశాడు. నక్షత్రాలు అక్కడక్కడ మిణుకు మిణుకుమంటున్నాయ్. ఏవో తెలియని. తెలుసుకోలేని అనుభూతులతో మనసు నిండిపోయింది. ఈ ఆకాశం - చుక్కలు - ఈ మనుషులూ, ఆరాటాలూ, సంతోషాలూ, చావు పుట్టుకలూ ఈ జగన్నాటకానికి కారకమైన పవిత్రాతిపవిత్రమైనదీ, సర్వవ్యాప్తమైనదీయైన ఆ శక్తి-చేతులు మనసునింపుగా జోడించుకున్నాడు. "ఆమెను ఆరూపంతో మనసులో పెట్టుకోకుండా వుండే గట్టిమనసు నియ్యితండ్రీ!"

భక్తితో నిండిన మనసుతో వచ్చి పరుపుమీద పడ్డాక నిద్ర వస్తుందనుకున్నా రాలేదు. కోరికతో యీ వేళ దేవుని పేరెత్తి, భక్తి అని మురిసిపోయి ఆ శక్తికి అపచారం చేశానని తనలోనున్న జ్ఞానమేదో తనమీద దాడిసలిపింది. తనలో ఆ ప్రయత్నంలేనిదే దేముడేం చేస్తాడని మనసుకు తట్టడంవల్ల నిద్దరపట్టలేదు. లేచి లైటు వెలిగించాడు. తెల్లని కాగితంమీద ఒక బొమ్మవేశాడు. అదు

గున పెద్ద అక్షరాలతో ఆ బొమ్మ పేరు వ్రాశాడు శాంతించి నిద్ర పోయేవరకు ఆ బొమ్మవేపు చూస్తునే వున్నాడు.

తెల్లవారేసరికి పని మనిషి గదితుడుస్తోంది. "మామ్మా! రాత్రీపగలు యిక్కడేవుండి పోకూడదూ? మీవాళ్ళని చూడాలని వుంటే అప్పుడప్పుడూ యింటికి వెళ్ళవచ్చు" అన్నాడు. మామ్మ యింట్లో కనుక్కొని చెప్తానంది. ప్రొద్దున్న కాఫీ టిఫిన్ అయ్యేటప్పుడు మనిషి చెక్కు చెదరలేదు. తరవాత అలా ప్రెస్ వేపు వెళిపోయాడు. శరీరాన్ని కష్టించకపోవటంవల్ల వచ్చే అనర్థమిదని స్ఫురించటంవల్ల ప్రెస్‌లో కూలీ చేసిన పనికూడా చేశాడు. చేస్తున్నప్పుడు యెంతో గర్వించాడు. రోజూ దీనికి అలవాటుపడ్తున్నకొద్దీ తనలో ఆమె వేపు జూడకూడదన్న పంతం హెచ్చుతోంది. కానీ ఆ పంతంలో ప్రతినిముషం ఆమెనే తలుస్తున్నాడు. రాత్రుళ్ళు యిదివరలా కల్పనా సాహిత్యాన్ని కాకండా వేదాంత గ్రంధాల్ని తెచ్చి చదువుతున్నాడు. ఇంట్లో ఒంటరిగా వున్నప్పుడు ఆమె కళ్ళకు కట్టే యెదురుగా ఆ బొమ్మ పెట్టుకొని శాంతించానని చిరునగవు తెచ్చుకొనేవాడు.

నెలరోజులు గడిచాయి. అప్పుడప్పుడూ ప్రసన్న అక్కను జూడాలని వుందని అంటున్నా విననట్లే వూరుకొనేవాడు. ఒక్కొక్కసారి తొందరేం కాస్త నయమయ్యాక జూడవచ్చని యిలా మాటలతోనే రానిచ్చాడు. ఈరోజు ప్రసన్న నిర్బంధించినట్లు మాట్లాడింది, ఇంట్లోపనిమనిషి లేక పోవటంవల్ల తాళంవేసి బయలుదేరారు. టాక్సీలో కూర్చొని కదులుతున్నా తను యీమె మనసు కష్టపెటకూడదనే కనికరంవల్ల తీసుక వెళుతున్నానని బాధపడుతూనే వున్నాడు.

ఇద్దరూ రావటంజూసి భార్య ముందుకొచ్చి కటకటాలనుంచి జూసింది. ఒకక్షణం అలా చిల్లంగి పెట్టినట్లు యిద్దరి ముఖాలవేపు జూసి పకపక నవ్వింది. ఆగి యిద్దరికళ్ళల్లోనికి జూడబోయింది. గోవిందరావు అప్పటికే ముఖం త్రిప్పేశాడు. ఆమె భర్తను జూపిస్తూ "చూడండి అహహా - ఆ ముఖం చూడండీ !" వికటాట్టహాసం చేసింది. వెనువెంటనే కళ్ళల్లో నీరుకారుకొచ్చినయ్. అలా కన్నీరు కారుస్తూ గజాలకు ఆన్చిన భర్త చేతిని పట్టుకొని యేడుస్తూ "మీరు యేమన్నారు ? ఈ జీవితంలో ఒక మనిషికి ఒక స్త్రీకే సంబంధం. రేపు నేను చచ్చిపోతే నువ్వు, నువ్వుచచ్చిపోతే నేను - వచ్చే జన్మలో కలసిపోడానికి అలా వుండవలసిందే నన్నారు - జ్ఞాపకం తెచ్చుకోండి."

ఆమె అక్కడనుంచి చరచరా వెళిపోయింది. మళ్లీ "ఊహు. ఊహు, - వెఱ్ఱిలోకం !" నవ్వుకుంది. ముఖం ముడుచుకొని మళ్లీ యేడ్చింది. ఇంతవరకు తలెత్తకండానిల్చున్న గోవిందరావుతలత్తే సరికి ప్రసన్న కళ్ళు ఒత్తుకోవటం జూశాడు. భార్య ఒక్కసారి గట్టిగా గసిరింది "నివ్వెందుకేడుస్తావ్ ? నా వారిని నీవారిని చేసుకున్నావ్ గా ? హాయిగా వుండండి"

గోవిందరావు చప్పున కదలగానే ప్రసన్న కొద్దిగా ఆగి యేదో అందామన్నా అనలేక మెల్లగా కదిలింది. "నర్స్ నర్స్ !" అని అరుస్తూ వెళిపోతున్న భర్త వేపు జూపిస్తూ "ఆయన యెంత మంచి వారు - యీ నాటికి ... !" అంటూ గట్టిగాయేడుస్తోంది. కారు వెళిపోతున్నా యేడుపు వెంటనే వస్తున్నట్లుండటంచే ప్రసన్న కళ్లలో నీరు చిమ్ముతూనే వుంది.

కారు సముద్రతీరానికి అంటుకొనివున్న రోడ్డుమీద పోతోంది. ఇద్దరూ వెనుక సీటులో రెండు చివరల్లో కూర్చున్నారు. హాయినిచ్చే గాలివీస్తోంటే గోవిందరావు వుండివుండి ఆమెవేపు జూస్తున్నాడు ప్రసన్న అప్పుడప్పుడు దుఃఖితవదనాన్ని తన వేపు త్రిప్పుతోంది. క్షణక్షణానికి హెచ్చుతున్న వుద్రేకాన్ని అణచే ప్రయత్నంలోనే వున్నాడు. ఆమె దగ్గరగా జరిగి ఓదార్చాలనే కోరిక కోరికలా నే వుండి పోయింది.

కారు దిగి మేడమీదకు వెళ్ళిపోయాడు. కొంత సేపయ్యాక టెర్రెస్ మీదకు వచ్చేసరికి సోమసుందరం యింటినుంచి వెళ్ళిపోవటం గమనించి ప్రసన్న తన పరిస్థితి చూసి లేరని జబాబు చెప్పి వుంటుందని మళ్ళీ గదిలోనికి వెళిపోయాడు.

రాత్రి భోజనందగ్గర ఆ మూర్తి అంత సౌందర్యాన్ని రెట్టించుకున్నట్లగపడింది. సిగ్గువిడిచి పదేపదే చూడాలనుకున్నా మనసు మళ్ళీ వెనుకకు లాగింది. ప్రసన్న ఒక్కమాటైనా ఆడలేదు. ఆ నీటైన ముక్కు దిగువగా తేనెలొలుకు పూగుత్తు లనిపించే ఆపెదాల వేపు లేచిపోతూ కదలలేక కదిలిపోతూ చూశాడు.

ఒంటిగా కూర్చున్న కాలమంతా ఆమె అందాన్ని ఆకళించుకున్న మధురక్షణాలయ్యాయి, మళ్ళీ నిస్పృహతో బరువెక్కిన మనసుతో గదిలోనికివెళ్ళి పరుపుమీద వ్రాలాడు. ఆమె కనురెప్పలు తన కళ్ళలో కదులుతున్నాయి, కోరికను ఆపలేని మనసులో యింది వరకు పెట్టుకున్న పాపభీతి అంతా యేదో స్వలాభంతోనే పెట్టుకున్నట్లనిపించింది. అవును కాకపోతే నలుగురూ తను పవిత్రుడనుకోవాలనే వుబలాటేకాదూ యిదంతా ! తన కెందుకీమనోవ్యధ? ప్రసన్నలోని మధురాన్నంతా తనెందుకు గ్రోలకూడదు? విపత్తులతోనిండిన

యీ జగత్తులో యీ నమ్మకాలన్నీ పాతబడిపోయాయి. ఇన్ని కోట్ల ప్రజల్లో నీతిగా బ్రతికేవాళ్లెందరు? వాళ్లల్లో నే నొక్కడిని కాలేక పోతేనేం? తన కెందుకీ నీతి? లెక్చరరు గోపాలం తనను చిన్నప్పటి నుంచీ కాళ్ళు చేతులు కట్టేశారు. బోనులో పెట్టి సర్కస్ మాష్టర్లా ఆడిస్తున్నారు. గోపాలం యౌవనంలో కోరికల్ని కట్టుబాట్లుచేసు కొని వుండగలిగాడా? ఆయనదంతా అబద్ధంతో కూడిన స్వంత డబ్బా. లోకం కళ్ళల్లో దుమ్ము కొట్టడానికే యివన్నీని. తను యీ తేనె నుయెందుకు గ్రోలకూడదు?

కిటికీగుండా వెన్నెల పరుపుమీద పడుతోంది. లేచిపోయాడు పెరట టెర్రెస్ వేపు కాలుకదిపాడు, అప్పుడే చిన్నచిన్న మబ్బు ముక్కలు చంద్రుని దాటి వెళిపోతున్నాయ్, కారులో ప్రసన్నను జూస్తునట్లనిపించింది. అనుకోకుండా తలపంచాడు. పెరట తామ రాకుల మధ్యతలెత్తి వికసించిన ఒంటరి తెల్లకలువలా వుంది ప్రసన్న!

మెరుపులాంటి తలపుతో గదిలోనికి వచ్చాడు. ఆమె తన లాంటి మనిషే. ఆమెదీ తనలా యౌవనపుదశే. తనకుండే కోరికలు ఆమెలోనూ వుండాలి. లేదా అంటే కారులో — తన్మయమూ ముగ్ధమూ చేసే ఆ చూపూ -ఆ శక్తీ....మళ్ళీ మెల్లగా తొంగి చూశాడు. ఈ సారి ఆమె కదులుతోంది-ప్రియుని కోసం వెన్నెల్లో వెదకే ఉజ్వలాభిసారికలా....!

నరాలిప్పుడు తన స్వాధీనంలో లేవు. గబగబగదిలోనుంచి మెట్లవేపు నడిచాడు. ఎదురుగా చటుక్కున యెవరో కనిపించారు. ముఖంమీద జుత్తు వ్రాలింది. అయినా దాటుకొని వెళ్ళినట్లు

రెండడుగులు వేసేసరికి "అన్నయ్యా ! ఇదేనా నీ పెద్ద మనిషి తరహా— నే నెంతో సంతృప్తితో చచ్చిపోయాను - కానీ నివ్వింత.... !" వెళ్తూనే ఆగిపోయి వెనుతిరిగి జూశాడు. ఆ కని పించిన వ్యక్తి తన గుండెల్లోనే బాధతో మూలుగుతున్నట్లని పించింది. సాహసించి కాళ్ళు కదుపుదామన్నా విరిగిపోయినట్లు న్నాయి. పెద్ద నిట్టూర్పు పిడిచాడు. తన కళ్ళ యెదుట తను వ్రాసుకున్న బొమ్మవుంది. అలా కళ్ళు నిలబెట్టే ఒక్కొక్క అడుగూ మీదికి వేశాడు. ఇంకా మనసు ఆ వుద్రేకపు గుఱ్ఱం కళ్లెం లాగ టానికే ప్రయత్నిస్తోంది, ముడతలుపడ్డ ముఖం యెముకలపోగు-యిదే ప్రసన్న - మళ్ళీమళ్ళీ అనుకున్నాడు. మనిషి రానురాను చిక్కి పోతున్నట్లనిపించింది. ఉద్రేకాలని అణచుకున్న మనుషుల జీవితాలే శాశ్వితంగా నిల్చి పోయాయి. తనొక రాజమార్గాన్ని వీడి క్షణికమైన ఆనందం, తృప్తి కోసం త్రాగుబోతులా కాబోయానని తన్నుతాను దూషించుకోసాగాడు. ఆ యెముకలపోగును మనసులో దీక్షగా పెట్టుకుంటేనే గానీ నిద్దరరాలేదు.

తెల్లవారింది. లేవగానే పెరటకు వెళ్ళి తోటలోనికి జూశాడు. రాత్రివుండే ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణం యేమీలేదు. అయ్యో ! తనెంత తెలివి మాలిన పనిచేశాడు. మళ్ళీ అటువంటి మధుర క్షణాలు వస్తయ్యా ?

కాఫీ త్రాగుతూ ప్రసన్న వేపు చూడ బోతుంటే తమ్ముని గురించి వస్తున్న తలపులకు యేవగించు కున్నాడు. పోయినవాడు పోయాడు. వాడి గురించి తనెందు కంతగా తలచుకోవాలి ? బల వంతాన తన ఆనందానికి అంతరాయం తెస్తున్న తలపులను ప్రక్కకు నెట్టగలుగుతున్నాడు. ఇదివరకు తనలో నున్న శక్తి తన

నీతిని కాపాడుకోడానికే ప్రయోగించేవాడు. తన కాలాన్ని యింకోలా వినియోగించటం నేర్చుకోలేదు. ఇప్పుడు ఆమె అందాన్ని గురించి కోరికతోకూడిన తలపుతోతప్పించి కాలాన్ని ప్రయత్నించినా యింకోలా వినియోగించలేక పోతున్నాడు.

ఆ వేళంతా యిల్లుకదల్లేదు. అప్పుడే చీకటిపడుతోంది. లైటు వెలిగించి క్రింద హాలులో ఒంటిగా కూర్చున్నాడు. ప్రసన్న గురించి అల్లుకుంటున్న భావాలు ఆనందోన్మీలనము కలిగిస్తున్నాయ్. సోమసుందరం ఆ సమయంలో వచ్చి యీ ఆలోచనలకు అడ్డుపడి చిరాకెత్తించాడు. కాస్సేపు మౌనంగావుండి "గోవిందం!" అన్నాడు గోవిందరావు ముఖం తనవేపు త్రిప్పకముందే "నేనూ ప్రసన్న పెళ్ళి చేసుకోడానికి నిశ్చయించుకున్నాం. ఆమెకు నువ్వు సంరక్షకుడవట. నిన్ను చూడమని చెప్పింది"

గోవిందరావు చుట్టూ మంటలు లేచినయ్. సోమసుందరం మళ్ళీ అన్నాడు. "పెళ్ళికి ఆమె యింత తొందరపడేది కాదు. పాపం! ఆమెనుంచి నీ భార్య నీ శీలాన్ని శంకించిందట. నన్ను తీసుకవెళ్ళి యిదిగో యీయన నా భర్త అని చెప్దామని తొందర పడుతోంది" ఈ మాట లేవీ సరిగా గోవిందరావు చెవికెక్క లేదు. మంటల్లో ఒళ్ళంతా కాలిపోతోన్నట్లే బాధపడుతూనే "రేపురా" అని మూలిగాడు. సోమసుందరం కదిలాక నెత్తికొట్టుకొని యేడవాలనిపించింది. ప్రేవులన్నీ కమిలిపోయినట్లు, హృదయం దిగజారి పోతున్నట్లు గింజుకుపోయాడు.

లేచి లోనికిపెళ్ళే పరికి ప్రసన్న చప్పున లేచినిల్చుంది. ప్రతి కణంనుంచి పొంగుతున్న దుఃఖం, కోపం యీర్ష్య, అవమానం అన్నీ తనను నలిపివేస్తున్నయ్. ముఖందించి పళ్ళతో దిగువ పెదిమను కఱచిపట్టాడు. నడుస్తూనే "ఒకసారిరండి" అన్నాడు. వేస్తున్న అడుగులు గుండెల్లో ప్రతిధ్వనిస్తున్నయ్. ఆమె ఆ వినీలపు చీర చెంగు నెత్తిన వేసుకొని వెంట నెమ్మదిగా నడచింది.

మేడమీద గదిలో లైటువేశాడు. ఆమె తల వంచుకొని వెను కనే నిల్చుంది. తిరిగి చూసేసరికి యెన్ని మాటలు ఆడాలను కున్నాడో ఒక్కమాటా దొరకలేదు. శరీరమంతా బాధతో బరువెక్కి పోయింది. అర్ధనిమీలిత నేత్రాలతో పున్న ఆ మూర్తి వేపు చూస్తుం డగానే నరాలన్నీ పట్లు తిప్పి విజృంభించసాగినయ్. ఆవిజృం భణని అరికట్టలేదు - అరికట్టాలని ప్రయత్నించలేదు. డ్రాయరు లోని బొమ్మతీసి ఆమెచేత పెట్టాడు. ఆమె దీక్షగా ఆ బొమ్మ వేపు చూస్తోంది. ఊలకదు పలకదు. అంత చేరువగా ఆమె నిదివరకు చూడలేదు ఆమెలోవున్న పెదాలతీపి, కళ్ళల్లోని తళుకు, ముఖం లోని మోదం అంతా కూడ క్షణక్షణానికి హెచ్చిపోయి తనను దగ్గర దగ్గరగా అయస్కాంతంలా ఆకర్షించుకుంటున్నాయ్. ఒక్కసారి ఆమె అజంతాలోని అప్సరసకన్యలా ఆ యెత్తినతల చూసిన చూపు అలావుంచే చలనం లేకండా నిల్చుండిపోయింది. గోవిందరావు ఆప లేని వలపు యేడుపు యేకంవేసి ఆ శిల్పాన్ని తలనుంచి కాళ్ళ వరకూ నలిపివేశాడు. ఆమె అరవాలనుకుంది. గట్టిగా యేడవాలను కుంది, చచ్చి పోయూనే అనుకుంది కాని పెద్ద నిట్టూర్పైనా విడవ

లేకపోయింది. ఇన్నాళ్లూ యీయనమీద వుండే గౌరవం, నమ్మకం ఆ క్షణంలో ఆమెను అణచి పెట్టేశాయి.

గాలి వుడిగిన బంతిలా ఆమె కాళ్ళదగర పడి వున్నాడు. ఒక రాతిని వుద్రేకంలో కౌగలించుకొని వున్నత శిఖరంనుంచి గడగడా క్రిందికి దొర్లి బురదగుంటలో పడ్డ వానియట్లే చూస్తున్నాడు. ప్రసన్న ఆ నలిగిన బొమ్మతో కళ్ళు కప్పుకొని వెక్కి వెక్కి యేడుస్తోంది. ఆ బొమ్మను అక్కడే పారవేసి కదలిపోయింది. క్రింద పడున్న బొమ్మ కన్నీటితో తడిసినా యెర్రటి మచ్చలతో వున్నట్లు కనపడింది. ఈ బొమ్మవేసిన యిన్నాళ్ళకి యీ వేళ దానిలో ముడతలుపడ్డ శరీరం, యెముకలపోగు నిజంగా చూశాడు.